

Beslut

**efter granskning av elevers tillgång till läroböcker och
andra läromedel i grundskolan vid Olovslundskolan i
Järfälla kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Olovslundskolan avseende verksamhetens kvalitet gällande elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska skolformerna.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se Bilaga 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Skolinspektionen bedömer att Olovslundskolan i Järfälla kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.
- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Uppföljning

Huvudmannen ska **senast 5 augusti 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Redogörelsen skickas via e-post, till [kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se](mailto: kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se) eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer (dnr 2025:9982) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Bedömningsområden
Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel. • Sammanhang, progression och ämnesintresse • Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen • Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov • Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid
Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. • Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel • Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel • Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel • Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Skolinspektionen bedömer att Olovslundskolan i Järfälla kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, observationer av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Sammanhang, progression och ämnesintresse

Granskningen visar att lärare på alla stadier använder läroböcker och andra läromedel på ett sätt som bidrar till att skapa sammanhang och överblick i de ämnen och moment som eleverna läser. Samtidigt visar granskningen att det finns lärare som använder lärverktyg i stället för lärobok eller andra läromedel.

I intervjuer med lärare i årskurs 1–3 framkommer att det finns läroböcker i alla teoretiska ämnen. Lärare använder läroböcker som kan kompletteras med digitala läromedel och lärverktyg.

I intervjuer med elever i årskurs 6 framkommer att läroböcker finns i alla teoretiska ämnen. Skolan har även läroböcker som är kopplade till inläsningstjänst. I intervju med lärare i årskurs 4–6 uppges att i de ämnen skolan har färre läroböcker, som till exempel inom de samhällsorienterade ämnena finns veckovist schema när olika årskurser har olika ämnen som exempelvis religion och historia. Detta medför att alla elever som läser ett ämne även har en egen lärobok att tillgå under aktuell period.

I intervju med elever i årskurs 6 och lärare i årskurs 4–6 framkommer att i ämnet matematik används lärobok i två av tre klasser i årskurs 6. I en klass använder läraren digitalt lärverktyg.

Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete i undervisningen gällande läroböcker och andra läromedel som möjliggör progression i elevernas lärande samt bidrar till att eleverna vill lära sig mer. Elever och flera lärare framhåller att läroböcker och andra läromedel bidrar till och stöttar elevernas kunskapsutveckling genom att ge en struktur och befästa det som lärare förmedlar i samband med genomgångar och bildspel.

Lärare och rektorn uppger att läroböckerna ger möjlighet till både repetition och fördjupning. Läroböckerna är uppbyggda så att det kommer repetition efter viss tid. Skolan har också fördjupningsböcker och extraböcker. Vidare framgår i intervjuer med lärare att det finns digitala läromedel i flera ämnen, som ett komplement och som är kopplad till läroboken, för de elever som arbetar fortare eller som behöver mer utmaning.

Lärare i årskurs 1–3 uppger vikten av att elever i de yngre årskurserna får träna och vänja sig vid läroböcker. Lärare uppger att när elever till exempel ska arbeta med bokstäver och bokstavskunskap så börjar lektionen med en gemensam genomgång på mattan. Lärare går igenom, tar fram bokstäver eller projicerar boken på den digitala skrivtavlan, därefter får eleverna arbeta i läroboken. Lärare säger att elever då upplever det mer spännande att skriva i och arbeta med läroboken när elever först fått arbeta praktiskt och öva.

I intervju med lärare i årskurs 4-6 framkommer att lärarna har bestämt årskursvisa arbetsområden. Inom exempelvis ämnet svenska har lärarna planerat delområden. Inom både natur- och samhällsorienterande ämnen har lärarna delat upp områden för undervisning i årskurserna 4-6, som är baserade på föregående års resultat. Lärare i årskurs 4-6 uppger att lärarna inte har några riktlinjer för hur läromedel ska användas i undervisningen och att skolledningen litar på varje medarbetare.

I intervjuer med elever i årskurs 6 uppger eleverna att de först läser i läroboken, sedan arbetar i övningsboken och därefter får eleverna arbeta på digital lärplattform. Eleverna uppger vidare att de kan få en svårare bok och att det i exempelvis ämnet svenska finns texter på olika nivåer beroende på vad eleven behöver.

Rektorn uppger att huvudmannen valt en modell för språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt som skolan arbetar utifrån. Lärare i årskurs 4-6 ger flera exempel på hur de arbetar för att stärka och utveckla elevernas läsförmåga och lässtrategier. Ett exempel är att läraren och eleverna börjar med att titta på en film för att först bygga en förförståelse. Sedan får eleverna arbeta i mindre grupper med ämnesspecifika begrepp innan de läser i läroboken och arbetar med frågor på egen hand.

Lärare uppger att de inte har identifierat några större skillnader när det gäller flickors och pojkars läsning kopplat till användandet av läroböcker. Lärare framhåller att skillnader kan variera mellan olika elevgrupper. I vissa klasser är pojkarna starka vad gäller läsning och i andra klasser är flickorna starkare. En lärare har noterat en viss skillnad när det gäller läsning i digitala läromedel och uppger att generellt kan det finnas ett visst motstånd bland pojkar att arbeta med läroboken i stället för med digitala läromedel men när pojkarna väl kommit i gång med läroboken så arbetar de fokuserat.

Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen

Granskningen visar att lärarna ger ändamålsenliga instruktioner till eleverna hur de ska använda läroboken eller andra läromedel på lektionen men också för att få ämnesöverblick och insikt i syftet med ett läromedel.

I intervju med lärare i årskurs 1-3 framkommer att lärarna arbetar med att uppmuntra elever och tränar på att läsa instruktionerna. Även de elever som precis har börjat ljuda kan försöka och när elever förstår vad som står blir eleverna väldigt glada. Lärare uppger vidare i intervjuer att lärarna kan koppla upp läroboken på den digitala skrivtavlan och projicera uppslag för eleverna. Sedan får eleverna göra övningar i klassrummet som liknar de övningar eleverna ska göra själva. Eleverna blir därmed mer förberedda

innan de arbetar med läroboken på egen hand. Vidare uppger lärare att lärobokens texter bearbetas tillsammans och att ämnesspecifika begrepp och svåra ord förklaras och bearbetas gemensamt i undervisningen.

Lärare i årskurs 4–6 uppger att lärarna arbetar med tydliga instruktioner kring lärobokens uppbyggnad och hur läroboken ska användas då lärarna ser att elever försöker hitta mönster eller förstå uppgifterna genom att endast se på bilder i läroboken och inte alltid läser tillhörande text.

Elever i årskurs 6 uppger i intervju att lärarna ger tydliga instruktioner. Inför varje lektion ges sidhänvisning och övningar både muntligt och skriftligt. Elever uppger att när de får en ny lärobok så har läraren genomgång kring uppbyggnad av boken, vilka områden som finns, var det finns regler och begrepp som eleverna ska använda sig av.

Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov

Granskningen visar att lärare använder nivåanpassade läroböcker och andra läromedel vilket ger eleverna möjlighet att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar.

Lärare i alla årskurser uppger att i arbetslag förs kollegiala samtal kring val av läroböcker och andra läromedel för att nivåanpassa undervisningen utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.

I intervju med lärare i årskurs 1–3 framkommer att inläsningstjänst även finns för arbetsböcker. Inläsningstjänst kan underlätta för elever som har svårt att komma i gång med skolarbetet och även arbeta mer självständigt. Lärare uppger att i exempelvis ämnet svenska finns olika nivåer på texter och i lärarhandledning för alla ämnen finns stöd och material för olika nivåer. Även uppgifter och faktatexter nivåanpassas och lärare uppger att det finns tillgång till läroböcker från både lägre och högre årskurser som kan användas vid behov.

Elever i årskurs 6 beskriver i intervju att läroböcker och andra läromedel hjälper eleverna mycket. Om en elev tycker att en lärobok är enkel så kan eleven få en mer svårare bok, exempelvis i ämnen som matematik och i de samhällsorienterande ämnena.

Lärare i årskurs 4–6 uppger att läroböcker ger elever möjlighet till såväl repetition som fördjupning, samtidigt framhåller lärare att läroböckerna inte kan tillgodose alla behov. Lärare uppger att det finns lärarhandledningar till alla läroböcker och i alla ämnen. Lärare använder sig av lärarhandledningar till extra uppgifter, prov eller annat material som ett stöd i undervisningen. I lärarhandledningarna finns vägledning innan och efter lektioner och även arbetsuppgifter för olika kunskapsnivåer.

Lärare uppger att i alla ämnen finns digitala läromedel som komplettering. Lärare har tillgång till exempelvis bildstöd där digitala läromedel är kopplad till läroboken. Då lärare upplever att något saknas, kompletterar lärare med eget material, såväl för elever i behov av extra stöd och för elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling.

Av intervju med rektorn framgår att lärarna utgår från en grundnivå och att undervisningen sedan nivåanpassas efter elevernas olika behov. Skolan har läroböcker och andra läromedel som både är förenklade och fördjupade. Lärare kan även ta hjälp av speciallärare som har läromedel anpassade för elevernas olika förutsättningar och behov.

Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Granskningen visar att eleverna har tillgång till och ges möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid, till exempel på extra studietid samt vid läxor och inför bedömningsuppgifter.

Av intervju med rektorn framkommer att eleverna har möjlighet att ta hem läroböcker och andra läromedel. Vissa elever har även dubbel uppsättning för att alltid kunna ha läroböcker hemma.

Elever uppger i intervju att eleverna får ta hem läroböcker om de vill. Inför prov med mera får eleverna häften att lära och som de får behålla men om en elev ligger efter i något ämne kan eleven ta hem läroboken. Eleverna uppger även att elever kan ta hem alla läroböcker så länge eleven tar tillbaka boken till skolan dagen efter. Av intervju med lärare framkommer att eleverna får ta hem läromedel för att jobba klart eller om de har varit sjuka. En del elever vill gärna jobba klart på fritidstiden. Ibland skickar vissa lärare ut uppmaningar via veckobreven, till exempel att det kan vara bra att öva på något specifikt hemma som de gått igenom i skolan.

Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.

Av Skolinspektionens observation av den fysiska lärmiljön med fokus på läroböcker och andra läromedel framkommer att det finns klassuppsättningar av läroböcker på låg- och mellanstadiet. Läroböcker finns tillgängliga för elever genom att eleverna har egna exemplar under den period eleverna har ämnet, vilket medför att eleverna har tillgång till egna läroböcker under tiden läroboken ska användas.

I intervju med rektorn framkommer att rektorn tillser att det finns avsatta medel för att köpa in läroböcker och andra läromedel som behövs i undervisningen. Det framkommer i intervju med elever, lärare och rektorn att elevernas tillgång till läroböcker är god och omfattar skolans alla ämnen. Även tillgången på andra läromedel och lärarhandledningar är god. Lärarna uppger att de har möjlighet att köpa in alla läromedel och lärarhandledningar de behöver.

Rektorn uppger att samtal om läroböcker sker på lärarnivå och att lärarna diskuterar läroböcker och andra läromedel kontinuerligt, även om det ofta sker mer informellt i lärarrummet än på avsatt tid. De informella mötena är värdefulla och rektorn upplever att lärarna ibland kommer längre under de informella samtalen än under de strukturerade samtalen där man låser sig vid en särskild analysfråga. Rektorn har delegerat ansvaret till lärarna och uppger att lärarna har lärarkonferenser samt årskursvisa träffar där det finns förutsättningar för lärarna att diskutera läromedel.

Rektorn uppger att rektorn och en utvecklingsgrupp diskuterar och analyserar elevernas kunskapsresultat och att det i analyserna framkommit att lärarna behöver tänka nytt utifrån resultaten i vissa ämnen. Huvudmannen ansvarar för inköp av digitala läromedel och lärarna väljer själva vilka läroböcker lärarna vill använda.

Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn tar ansvar för att göra lärarna delaktiga i valet av vilka läroböcker och andra läromedel som kan användas för att nå utbildningens mål.

Av intervju med lärare och rektorn framkommer att lärarna är involverade och delaktiga i val av läroböcker och andra läromedel.

Lärare i årskurs 1–3 uppger att lärarna inte är styrda av skolledningen i valet av läroböcker och andra läromedel. Det finns avsatt tid för arbetslagsmöten, årskursmöten och vid uppstarts dagar. Lärarna bestämmer själva när läroböcker och andra läromedel ska diskuteras. Lärare säger att diskussion förs i samband med att skolan tilldelas statsbidrag eller vid inköp av material och läromedel. Speciallärare på skolan har god överblick och kan ge tips på andra böcker och material vid behov.

I intervju med lärare i årskurs 4–6 framkommer att läroböcker diskuteras på lärarmöten. Det kan handla om val av läroböcker, om läroböcker med fler bilder och lite text eller om arbetsområdena ska vara korta och koncisa.

Lärarna vill att skolan ska ha läroböcker som eleverna känner igen, med samma innehåll, texttyp och struktur.

Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel.

Granskningen visar att rektorn till viss del skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete gällande användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten.

Rektorn uppger att lärarna i arbetslag och årskurslag leder arbetet med tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel på ett övergripande sätt, men att det inte finns tydliga riktlinjer eller en sammanhållen plan som knyter samman arbetet på skolan gällande detta.

Rektorn uppger vidare att det ännu inte finns någon medveten, gemensam strategi kring läroböcker och andra läromedel. Lärarna kan till viss del själva välja vilka läroböcker de vill ha och de har möjlighet att anpassa efter sin grupp och sina elever.

I intervju med lärare i årskurs 4–6 framkommer att lärare använder olika läroböcker och att läroböcker inte används av alla lärare. En lärare i arbetar mestadels digitalt och rektorn uppger att det finns för- och nackdelar med både analoga och digitala läromedel. I årskurs 4–6 arbetar eleverna mer digitalt än i årskurs 1–3.

I intervju med lärare i årskurserna 1–3 och 4–6 framkommer att läroböcker diskuteras i arbetslag, årskurslag och på lärarmöten. Lärare uppger att lärarna beslutar om dagordning på mötena och när diskussion ska ske gällande läroböcker och andra läromedel. Det finns inte några överenskommelser eller gemensamma riktlinjer från skolledningen kring hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen. Det finns heller inte något gemensamt arbete mellan stadierna kring läroböcker och andra läromedel som underlättar progression och kontinuitet i elevernas lärande.

Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och andra läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen.

I rektorsintervju framkommer att skolan kontinuerligt gör resultatuppföljningar och utifrån det görs en årskursanalys. Analysen gör lärarna tillsammans med speciallärarna, därefter ställer rektorn följdfrågor med koppling till tillgången till och användningen av läroböcker och andra

läromedel. Diskussion om läroböcker och andra läromedel går hand i hand med start och slut av lektion och även hur ska läroböckerna användas i de olika momenten. Rektorn uppger att förstelärargruppen har ett stort uppdrag att sprida och modellera arbetssätt. Vidare uppger rektorn att lärarna i arbetslagen och årskurslagen utvärderar lärobokens eller andra läromedels funktion i undervisningen. Syftet är att förbättra elevernas resultat och säkerställa att utbildningen når upp till de fastställda målen. Rektorn uppger att hen kommer att använda resultaten som framkommer av utvärderingarna i skolans utvecklingsarbete.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning samt att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹ Av läroplanen framgår vidare att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Eleven ska successivt få fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar samt få möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen i ämnet matematik i årskurs 4–6 utgår från andra lärverktyg i stället för läroböcker eller andra läromedel. När undervisningen främst bygger på andra lärverktyg än lärobok och andra läromedel kan det leda till att elever ges minskade möjligheter till överblick och mindre systematisk undervisning.

Genom att använda läromedel och tillhörande lärarhandledningar kan dessa stödja lärandet på olika sätt. Bland annat kan ändamålsenliga läromedel skapa sammanhang och ge en överblick och på så sätt främja lärandet. Lärarna kan med hjälp av lärarhandledningar planera en undervisning som ger eleverna sammanhang och överblick. Läroböcker som är författade av ämnesexperter och granskade av fackgrupper säkerställer att innehållet är korrekt, sakligt och i linje med skollagen och läroplanens krav på objektivitet. Eleverna kan genom läromedel få successivt alltmer utmanande uppgifter och texter vilket gynnar deras kunskapsutveckling.

¹ Lgr 22, avsnitt 2.8, Rektorns ansvar.

² Lgr22, avsnitt 2.2, Kunskaper Riktlinjer.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att alla lärare använder läroböcker eller andra läromedel samt att lärare medvetet arbetar med innehållet i dessa läromedel för att ge eleverna struktur och överblick. Det kan också handla om att rektorn ser till att lärare använder lärarhandledningar för att ge elever en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Skolverket har material som kan användas i detta.³

Utvecklingsområde 2

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av skollagen framgår att utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁴ Av förarbeten till skollagen framgår att läromedel kan ha betydelse för skolans kompensatoriska uppdrag och bidra till att stärka elevernas tillgång till en likvärdig utbildning.⁵ Skollagen föreskriver vidare att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas.⁶ Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen.⁷ Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁸ Vidare framgår att rektorn, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁹

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn i begränsad utsträckning styr och leder arbetet med användningen av läroböcker och

³ Strukturerad undervisning - en modell i sex steg - Skolverket hämtad 2025-12-18

⁴ 1 kap. 4 § skollagen (2010:800)

⁵ Prop. 2023/24:21 s. 30

⁶ 1 kap. 9 § skollagen

⁷ Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag. En likvärdig utbildning.

⁸ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

⁹ Lgr22, avsnitt 2.8 Rektors ansvar

andra läromedel, exempelvis har arbetet inget tydligt mål. Det finns inget gemensamt och medvetet arbete eller en röd tråd i användningen mellan stadierna på skolan.

Genom att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användningen av såväl läroböcker som andra läromedel, kan likvärdigheten och undervisningens kvalitet på skolenheten främjas. Vidare kan detta bidra till att eleverna ges reella möjligheter att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling, utifrån sina individuella förutsättningar och behov.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn stärker och leder arbetet för ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

På Skolinspektionens vägnar

X Ewa Mölleryd

Beslutsfattare
Signerat av: Ewa Mölleryd

X Maria Hahne

Föredragande
Signerat av: Maria Hahne

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredaren Marta Rivelis deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹⁰ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande¹¹:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.¹²

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.¹³ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse.

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁴

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

¹⁰ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

¹¹ 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

¹² 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

¹³ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

¹⁴ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁵

¹⁵ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Olovslundskolan den 12 november 2025. Besöket genomfördes av utredarna Maria Hahne och Marta Rivelis.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Järfälla kommun med förskoleklass och grundskola, årskurserna 1–6. På skolenheten går 521 elever. Förskoleklass har inte ingått i granskningen.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En observation av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel.
- En gruppintervju med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En intervju med rektorn.
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete för att ge eleverna tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Frågeställning

I vilken utsträckning får eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål?

Kvalitetskriterier

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.	Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel i undervisningen på ett sätt som skapar överblick och sammanhang i ämnet.	Rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel på ett sätt som ger eleverna möjlighet till progression samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer.	Rektorn tar ansvar för att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel för att utveckla elevernas läsförståelse.	Rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.
Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen.	Rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.
Lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.	
Lärarna ser till att eleverna får använda läroböcker och läromedel utanför lektionstid och uppmuntras använda dem utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.	